

Müsahibənin transkripti

Müsahibə edilən şəxs: **Cənab V (V)**

Bakı kəndlərinin birində yerləşən Ümumtəhsil məktəbinin direktoru

Müsahibə götürən şəxs: **Dr. Fərhad Əliyev (F)**

ADA Universitetinin baş müəllimi

Müsahibənin tarixi: **11 iyul, 2019**

Müddəti: **1 saat 24 dəqiqə**

F: Məktəb günlərinizi xatırlaya bilərsinizmi? Məktəbiniz xoşunuza gəlirdimi? Məktəbdə ən çox sevdiyiniz fəaliyyətlər hansılar idi və ya hansı fəaliyyətlərdən xoşunuz gəlirdi?

V: Məktəb illərimi hələ də xatırlayıram və xatirələrim əsasən müsbət təsir bağışlayır. Məktəbdə 6-7 yaşlarımdan bəri ən sevdiyim dərslərdən biri tarix dərsləri idi. Məktəb illərində bir növ əlavə və ya konkret fəaliyyətlərdə iştirak etməmişəm. Mən məktəbli olanda, sakit uşaq olmuşam, məktəbdə heç bir qaydanı pozmamışam. Üstəlik, qəbul etməliyəm ki, çox vaxt çox yaramaz idim, o vaxtlarki və indiki uşaqlar kimi. Etiraf etməliyəm ki, təxminən 6-cı sinifə qədər məktəbə güman edilən kimi çalışqan və məsuliyyətli bir məktəbli deyildim. Dərslərə münasibətim kifayət qədər ciddi deyildi. Bu daha çox avtomatik yanaşma idi: səthi və dayaz. O dövrdə demək olar ki, hər dəfə əvvəlcədən bildirdik ki, hansı dərstdə kimdən nə soruşulacaq və ev tapşırıqlarımızı yalnız bunun üçün- danışmaq və ya dərslərdə soruşulmaq üçün gəldiyimizi bildikdə, buna müvafiq olaraq dərsləri edərdik. Ancaq 7-ci sinifdə məktəbimizə yeni bir tarix müəllimi gəlmişdi. Çox həvəsli müəllim və bilən bir insan olduğuna görə yalnız öz sahəsində deyil, ümumiyyətlə öyrənməyə marağımı artırdı. Onun nümunəsi ilk dəfə mənə sübut etdi ki, (sonradan bu cür bir çox sübut var idi) uşaqlar müəllimlərin həvəsi və maraqlı, cəlbedici şəkildə məlumat vermək bacarığı səbəbindən müəyyən fənləri öyrənməyə üstünlük verirlər (yəqin ki, yalnız öyrənənlər üçün). Əlbəttə ki, uşaqları çətinliklə itələmək və / və ya inzibati resurslar və ya təzyiqliq tətbiq etməklə öyrənməyə vadar edə bilərsiniz. Ancaq, fikrimcə və təcrübəmə əsaslanaraq, bu yolun təsirli olduğunu düşünürəm. Yalnız bir müddət təsirli ola bilər, ancaq uşaqların marağını heç vaxt artırmayacaqdır. Fikrimcə, tədrisə olduqca səthi bir yanaşmadır. Ümumiyyətlə, məktəb illərim və o dövrdə qazandığım təcrübə haqqında xoş xatirələrim var.

F: Məktəb həyatınızı / təcrübənizi təsvir edə bilərsinizmi? Necə oldu? Müəllimlər haqqında? Məktəb direktoru haqqında? Onları necə yadda saxlayırsınız?

V: Müəllimlərim və direktorlarım haqqında yalnız müsbət xatirələrim var. Baxmayaraq ki, mənim dövrümdə müəllimlərin əksəriyyəti olduqca soyuq və uşaqlarla ünsiyyətdə rəsmi idi. Bir də xatırlayıram ki, 1-ci sinifdə məktəbimin Azərbaycan və Rus bölmələrinin birinci sinif şagirdləri arasında baş verən uşaq mübarizəsində iştirak etdiyim üçün müdirimdən bir yumruq almışdım. Bu hadisəyə baxmayaraq, həm direktorumu, həm də müəllimlərimi çox müsbət bir şəkildə xatırlayıram. Düşünürəm ki, hətta bir az soyuqluğa və, bəlkə də, müəyyən dərəcədə kobudluğa baxmayaraq onlar haqlı idilər.

F: Erkən təhsil təcrübəniz sizi lider kimi necə formalaşdırdı?

V: Məktəb illərində rəhbərlik təcrübəm olmadığını deyərdim. İlk rəhbərlik təcrübələrim, bu sahədəki ilk təsirlərim universitetdə oxuduğum müddətdə və sonradan, öz peşə təcrübəmi toplamağa başladığım vaxta təsadüf edir. Məktəb illərimdə lider deyildim. Mən məktəbdə lider olmaq istəyən bir uşaq deyildim. Məktəbdə oxuyarkən çalışdım, amma heç vaxt ən yaxşı şagird və sinif rəhbəri olmamışam. Deyərdim ki, məktəbdə orta dərəcəli şagird idim. Məktəbdə lider olmaq barədə heç düşünməmişdim.

F: Ailənizin təcrübəsi sizi lider kimi necə formalaşdırdı?

V: Uşaqlıq illərimi və ailəmi xatırlayaraq etiraf etməliyəm ki, yaxşı insan, lider olmaq, məqsədlərini bilmək və onlara necə çatmağım baxımından mənə çox kömək edən şəxs anam idi. Aydın ki, ailəm kifayət qədər patriarxal idi. Atam mütləq və qeyd-şərtsiz ailənin başçısı idi. Onun qərarları və fikirləri heç müzakirə edilə bilməz və ya etiraz edilə bilməzdi. Hətta deyərdim ki, onunla yalnız və ya ən azı əksər hallarda yalnız anamın vasitəçiliyi ilə əlaqə qura bilərədim. Yadımdadır, hər dəfə atamın nəzərinə vacib bir şeyi gətirmək istəyəndə, bunu anam vasitəsi ilə etməliydim. Əvvəlcə, vəziyyətin necə izah edildiyini və məsələnin necə və hansı açarda təqdim olunacağına dair tövsiyələrini verirdi, atamdan bir növ müsbət reaksiya almaq üçün.

F: Uşaq ikən ailədə həyatınız necə idi? Valideynlərinizin tərbiyə tərzini necə idi? Valideynlərinizin hansı dəyərləri var idi?

V: Anam yerli kommunist partiya komitəsində işləyirdi. Orada orta bir işçi idi. Atam vergi və maliyyə sahəsində çalışırdı. Ümumiyyətlə, valideynlərim mənə olduqca vacib və eyni zamanda sadə şeyləri

öyrətmişdilər. Məsələn, xatırlayıram ki, onlar həmişə mənə deyirdilər ki, böyükələr arasında, valideynlərimlə qonşularımız, digər böyükələr arasında baş verənlərə heç vaxt qarışmamalıyam və hər hansı bir qarşıdurma olsa da, digər insanlarla nəzakətli davranmalıyam. Həm də bir çox ailələrdə olduğu kimi, bütün mənəvi qaydaları ilk növbədə valideynlərim öyrətmişlər. Həyat seçimlərimdə mənə itələmədilər. Yalnız bir dəfə tarix fakültəsinə müraciət edərkən atam dedi ki, tarixçi olmaq əvəzinə diş həkimi olmağı düşünə bilərəm. O dövrün arqumenti, diş həkimlərinin yaxşı maaşlı olması və bir tarixçi ilə müqayisə edilsə həmişə pul qazanmaq üçün bir mənbə tapa bilməsi idi.

Ümumiyyətlə, onların valideynlik tərzini mühafizəkar kimi təsvir edərdim. Düşünürəm ki, o dövrdə bütün Azərbaycanda ailələrdə tətbiq olunan yeganə tərbiyə üsulu bu idi. Hələ bu gün, ehtimal ki, yalnız paytaxtda belə geniş yayılmamışdır, halbuki Azərbaycanın bütün bölgələrində bu valideyn tərbiyəsi hələ də ailələrdə ən çox tətbiq olunur.

F: Ailənizdə təhsil necə qiymətləndirilirdi? Ailənizin son üç nəsildə təhsil səviyyəsi necə idi?

V: Ailəmin ilk savadlı nümayəndələri atam və anam idi. Ümumiyyətlə sovet dönmindən əvvəl qohumlarımızın təhsilsiz olduğunu, babalarımı və nənələrimi nəzərdə tuturam. Atam və anam haqqında danışarkən deyə bilərəm ki, həmişə mənim içimdə öyrənməyə və oxumağa həvəs oyatmağa çalışırdılar. Güman edirəm, o dövrdə bir növ 'trend' idi. Bu təhsil və savadlılığın zəruriliyini vurğulayan Sovet təbliğatının nəticəsi idi. Mən demirəm ki, bütün ailələr belə davranırdılar, amma ailəmdə valideynlərim mənə təhsildə vacibliyin olduğunu izah etməyə çalışırdılar. O dövrdə aydın idi ki, ali təhsili olmadan kommunist partiyasında, elmdə, başqa sahələrdə yaxşı bir karyera edə bilməzsən.

F: İnkışafınızda sizə ən çox təsir edən kim idi? Niyə?

V: Əvvəldə qeyd etdiyim kimi, məktəbdəki Tarix müəllimi həvəsinə görə çox bəyəndim. Ancaq ilk növbədə anamı xatırlatmalıyam. Təhsil və karyera planlaşdırması baxımından mənim ilk məsləhətçim idi. Həmişə ondan məsləhət istəyə bilərdim və həmişə də var idi. Təəssüf ki, əvvəllər qeyd etdiyim səbəblərə görə atamla belə bir təcrübə yaşaya bilmədim. Ailəni idarə etməkdə çox mühafizəkar idi və həmişə özü ilə ailənin digər üzvləri arasında məsafəni saxlamışdı. Buna görə böyüdükcə ən böyük təsirim anam oldu.

F: Özünüzü lider kimi qəbul etməyinizin səbəbi nədir?

V: Düzü, demək çətinidir ... Qoy düşünüm ... Liderlik üslubumu və özümü lider kimi qəbul etməyim ilk peşə təcrübəmdən başladı. Düşünürəm ki, səbirli, ünsiyyətçi, ünsiyyətçi və müzakirələrə açıq olmağım lider olaraq mənim üçün əsas elementdir. Mən ünsiyyətdə emosional deyiləm, daha soyuqqanlı və səbirli olmağı üstün tuturam.

F: Direktor kimi başqaları ilə ünsiyyətdə nə dərəcədə uğurlu olmusunuz?

V: Çox uğurlu olduğumu düşünürəm. Nəzarət orqanlarının son monitorinqlərinə görə, son 4 il ərzində məktəbimiz valideynlərdən direktor və / və ya məktəbə qarşı heç bir əsaslandırılmış şikayət və müraciəti olmayan yeganə məktəb olmuşdur. Bir neçə şikayət olmasına baxmayaraq, nəzarət orqanları həmin şikayətləri qərəzli və əsassız olaraq qəbul etdi. Rəhbər vəzifəsində çalışdığım ilk aylar ərzində bəzi müavinlərimlə bəzi problemlərlə qarşılaşmışdım, çünki onlar yenilikləri və irəliləyişləri qəbul etməyə hazır deyildilər. Bu, daha çox məktəb məhsulları arasında dəstək tapmağa məcbur etdi: ilk növbədə müəllimlər. Mən yalnız rəsmi müavinlərimdən deyil, həm də simpatiya, dost və mənimlə eyni düşüncəli insanlar olan fərqli müəllimlərdən ibarət öz komandamı qurmağa müvəffəq oldum. Hətta bu gün mənim rəsmi müavinlərimdən daha çox həmkarlarımla və məktəbimizin müəllimlərinin dəstəyi və köməyi var. Deməliyəm ki, məktəbin son illərdəki bütün uğurları mənim deyil, birgə nailiyyətlərimizdir. Üstəlik, ilk gündən 10 və 11-ci sinif şagirdlərini əməkdaşlığa cəlb edirəm. Mən o vaxt orada idim və indi şagirdlər, xüsusən də gənclər arasında ümumi intizamın qorunması məsələlərində kömək istəyirdim. Əvvəlcə belə bir münasibətlə təəccübləndilər, amma sonradan niyyətlərimin ciddi olduğunu başa düşəndə mənə kömək etməyə başladılar. Əvvəldə qeyd etdiyim kimi, açıq fikirli bir insanam, başqalarını dinləməyə və ünsiyyət qurmağa hazırım. Bundan əlavə, inanın ya yox, amma şagirdlər mənimlə əlaqə qurmağı və problemlərini öz valideynləri ilə deyil, mənimlə müzakirə etdikləri üçün özlərini rahat hiss etdikləri üçün məndən məsləhət istədikləri hallar oldu. Yəqin ki, bu açıq dialoq və qulaq asma qabiliyyəti üçün başqaları ilə ünsiyyətdə uğur qazana bilərəm.

F: Məktəbinizdəki mədəniyyəti necə izah edərdiniz? Bunu necə dəstəkləyirsiniz?

V: Mədəniyyət deyəndə məktəbimizdə həmişə ümumi əlaqə normaları və qaydaları təbliğ olunur. Hər hansı bir cəmiyyətdə başa düşdüyünüz kimi, xüsusən kənd yerlərində daha çox patriarxal olan müəyyən xüsusiyyətlər var. İnsanların, ilk növbədə qadınların və şagirdlərin hansı geyimdə olmalarına və iş yerində davranmalarına xüsusi diqqət yetirilir. Məktəbimizdə də eyni yanaşma var. Onu da deyim ki, bütün bu "mədəni normalar", "geyim qaydaları" və davranış problemləri birbaşa mən

tərəfindən deyil, komandanın müvafiq üzvləri, ilk növbədə, ehtiyac olduqda, yeni gələnlərə izah edən qadınlar tərəfindən həll edilir-kollektivimizə və yeni şagirdlərimizə yerli qaydalar, normalar, adətlər və s. Bu mövzuda heç bir problem yaşamadıq. Məktəbdə oxuduğum ilk il ərzində vaxtaşırı problemlər, müəllimlər və şagirdlər arasında qarşıdurmalar yaranırdı. Ancaq həmişə müzakirə və danışıqlar yolu ilə və mənim birbaşa iştirakımla yerindəcə dayandırılırdılar.

F: Sizin üçün hörmətə əsaslanan təsirin (gücün) mənası nədir?

V: Bu, istənilən rəhbərlik üçün kritik məqamdır. İstəsəniz, başqalarından üstün olduğunuzu nümayiş etdirə bilərsiniz. Həm də təbəçilik son dərəcə vacibdir. Həmkarlarım, uşaqlar və digər insanlarla ünsiyyətdə olduqca liberal və açıq fikirli olsam da, təbəçilik baxımından müəyyən bir məsafəni tutmağa çalışıram. Bəzi insanlar bəzən biraz gülümsəyə biləcəyimi söyləyə bilər, amma bu, səmərəli nəticələr əldə etmək üçün peşəkar münasibətlər qurmağa yanaşmamdır. Düşünürəm ki, təbəçiliyə ciddi əməl olunmalıdır. Şəxsi təcrübəmi nəzərə alaraq, hər hansı bir cəmiyyətdə güc (təsir) yaratmağı ehtimal edirəm ki, heç kim sənin adından sizinlə əlaqəli bir vəd verə bilməz. Çünki komandanın hər bir üzvü, o cümlədən mən də öz hüquq və vəzifələrinin əhatəsini və nələri edə biləcəyini və başqaları ilə müzakirə edə biləcəyini aydın şəkildə anlamalıyıq. Buna görə düşünürəm ki, təbəçilik, öz hüquq və vəzifələrinizi aydın şəkildə anlamaq hər hörmətə əsaslanan güc və təsir üçün əsas elementlərdir.

F: Bir məktəb lideri olaraq özünü güclü və ya müvəffəq hiss etdirən səbəb nədir?

V: Əvvəldə qeyd etdiyim kimi, ən vacib şey aydın norma və qaydaları yaratmaq, onlara əməl etmək və hər kəsin bu qayda və normaları başa düşməsinə və onlara əməl etmələrini təmin etməkdir. Əvvəlcə kollektivinizə, həmkarlarınıza, şagirdlərə normaları, tələbləri, hüquq və vəzifələri izah edir və izah edirsiniz, sonra özünüz də bu qaydalara əməl edirsiniz və başqalarından da eynisini tələb edirsiniz.

F: Məktəb mühitində gücünüzü necə nümayiş etdirirsiniz?

V: Heç bir konkret nümunə gətirə bilmərəm ... Düşünürəm ki, məktəbdəki nüfuzumu nümayiş etdirməyimin əsas yolu iş normalarına və qaydalarına, iş prosesinə yönəlmiş yanaşma, qulaq asmaq və səbr etməkdir. Həm də mənim üçün əsas elementlərdən biri də ilham verməkdir. Yadımdadır, ilk dəfə məktəbdə fəaliyyətə başlayanda əsas müəllimlərin məktəblərarası olimpiadalar və digər məktəblərarası yarışlar kimi tədbirlərə münasibəti olduqca pessimist və hərəkətsiz idi. Mən onlardan tez-tez "niyə narahat olmalıyıq?" kimi bir şey eşidirdim, hər şey yuxarıdakı səlahiyyətlilər tərəfindən qurulmuşdur və kimin qazanacağını hamı bilir" və s. İlk addımım onlara bildirmək idi ki, cəhd edək, əlimizdən gələni edək, ən yaxşı şagirdlərimizi cəlb edək və nə olacağını heç kim bilmir. Həvəsim qərribə təsir bağışladı. Bu illər ərzində məktəbimizin şagirdləri müxtəlif şəhər miqyasında və respublika miqyaslı məktəblərarası yarışlarda və müxtəlif olimpiadalarda qızıl, gümüş və bürünc medal qazanmışlar. Mən onlarla və ortaq uğurlarımızla fəxr edirəm.

Mənim üçün başqa bir vacib məqam sözlərimin arxasında durmaqdır. Əgər müəyyən bir mövqə tutsam, bir şey vəd etsəm, onu təqib etməli və arxasında möhkəm dayanmalıyam. Və bütün münafişə və məsələlərdə qərəzli olmamağa, obyektiv olmağa çalışıram. Demək istəyirəm ki, bəzi valideynlərdən müəllimlərimizdən birinə qarşı şikayətim olsa, bu, mən avtomatik olaraq həmkarlarımı müdafiə edəcəyəm demək deyil. Bu cür məsələlərdə ilk vəzifəm vəziyyəti fərqli cəhətlərdən təhlil etmək və hər iki tərəfin mövqeyini başa düşməkdir. Yalnız bundan sonra qərar verirəm. Əlbəttə ki, bu da həmişə valideynlərin tərəfində olduğum demək deyil. Dediym kimi, obyektiv və neytral qalmaq üçün əlimdən gələni edirəm. Məsələn, valideynlər yanılırsa, mütləq həmkarlarımın yanında olacağam. Əks təqdirdə mən bir valideynin tərəfində olacağam. Və ya bəzi vəziyyətlərdə hər iki tərəf eyni dərəcədə günahkar olur və bu cür vəziyyətlərdə bu məsələləri müzakirə edərkən və bir araya gələndə çox diplomatic olmalıyam.

Mən heç vaxt kabinetimin qapılarını bağlamıram. Hər gün fasilələr zamanı məktəb həyatında və ya dəhlizlərdə uşaqlarla görüşür və danışıram. Deyərdim ki, bir rəhbər olaraq başqaları ilə ünsiyyət qurmaq üçün kifayət qədər liberal və açıq düşüncəli bir münasibətim var.

F: Müəllimlərin cəlb olunmasına və şagird nailiyyətlərinin dəstəklənməsinə, valideynlərin cəlb olunmasına kömək edən əsas kimi davranışlarınız hansılardır?

V: Təcrübəmdən deyər bilərəm ki, bütün bu təhsil prosesində ən zəif nöqtələrdən biri valideynlərdir. Demək istəyirəm ki, məktəbimizin valideynlərinin təxminən 78% -i yaxşı təhsilli insanlar deyildir (bəzilərinin orta məktəbdə cəmi 4 ili var idi, digərləri isə ən yaxşı nəticə ilə orta məktəbi bitirmişlər). Təsəvvür edə bilərsiniz ki, onların təhsil aldıkları və övladlarına verdiyi münasibət necədir. Valideynlər təhsil prosesində əsas elementlərdir. Onların öyrənməyə münasibətləri şübhə doğursa və əlbəttə ki, müəllimlərin uşaqları təlim prosesinə cəlb etmələri çox çətinidir. Demirəm ki, heç nə

müəllimdən asılı deyil. Əlbətdə çox şey asılıdır. Ancaq unutmayaq ki, uşaqlar məktəbdən kənarında valideynləri ilə daha çox vaxt keçirirlər və təhsilin əhəmiyyəti fikri təkcə məktəbdə deyil, ilk növbədə valideynlərimdə daim təbliğ olunmalıdır. Bəzi valideynlərlə əlaqə qurarkən görürəm ki, onlar bir smartfon almaq üçün 500 manat xərcləyə bilər, lakin bu məbləğin yarısından da istifadə edərək yeni dərsliklər, yeni təlim vəsaitləri, övladları üçün yeni kitablar ala biləcəklərini və ya övladlarının akademik uğurlarını artırmaq üçün bu məbləğləri repetitorlara ödəmək düşünmədiklərini düşünürəm. Buna görə görürəm ki, valideynlər çox vaxt başqa prioritetlərə malikdirlər və övladlarının təhsili onlar üçün prioritet məsələ deyil.

Bu istiqamətdəki işlərimə gəlinə deyə bilərəm ki, uşaqları həvəsləndirməklə onların marağını artırmağa çalışıram. Məktəbimizdə müxtəlif nominasiyalarda şagird və müəllimləri mütəmadi olaraq tərifləmək ənənəsini qurmuşuq. Onlara hədiyyələr veririk: kitablar, saatlar və s. Əlbəttə ki, bahalı əşyalar ala bilmirik və verə biləcəyimiz şey çox ucuzdur. Bununla belə, düşünürəm ki, belə bir vəziyyətdə heç bir şey etmədən daha yaxşı bir şey etmək daha yaxşıdır. Doğru söyləmək, bu idi və hələ də təsir göstərir. Çünki bu illər ərzində uşaqların daha çox həvəs və maraqla öyrənməyə başladıklarını görürəm, müəllimlər də daha həvəslidirlər. Buna görə düşünürəm ki, heç nə etməmək və şikayət etməkdənsə, müəyyən bir kontekstdə əlinizdən gələni etmək daha yaxşıdır.

F: Məktəb müəllimləri, şagirdlər, valideynlər və məktəbdənkənar müəllim heyəti ilə ünsiyyətdə nə dərəcədə uğurlu olmusunuz?

V: Bu mövzuda olduqca müvəffəq olduğumu düşünürəm. Artıq qeyd etdiyim kimi çox səbirli bir insanam. Başqalarını çox sərt və aqressiv şəkildə itələməyi sevmirəm. Müzakirəni, ardıcıl inandırmağı və dərhal izah etməyi üstün tuturam. Bu, mənə xarakterik xüsusiyyətdir və işimdə, eləcə də ümumiyyətlə həyatda, hətta öz ailəmdə də fərqli şəxsiyyət tipli insanlarla münasibət qurmağım və kömək etməyimə kömək edir.

F: Bir məktəb rəhbəri olaraq ən güclü xüsusiyyətləriniz nədir?

V: Səbir, məsuliyyət, hüquq və vəzifələrini başqalarına açıq şəkildə izah etmək, müəyyən edilmiş qaydalara əməl etmək və beləliklə başqalarına nümunə vermək bacarığı.

F: Hansı liderlik bacarıq və qabiliyyətlərini inkişaf etdirmək istərdiniz?

V: Tələsik yerlərdə təcili qərar verməli olanda kritik vəziyyətlərdə düzgün və təsirli qərarlar vermək bacarığımı inkişaf etdirmək istərdim. Mən istərdim ki, məntiqi əsaslara əsaslanaraq bu cür qərarlar qəbul edilsin və müəyyən bir kritik vəziyyətdə ən təsirli və uyğun olanları seçilsin.

F: Müəllimlərin şagird- yönümlü təlim yanaşmalarından istifadə etməsini stimullaşdırmaq üçün ən yaxşı motivasiya nədir?

V: Yerli kontekstimizdə, motivasiya müəllimlər üçün ən təsirli vasitə, müdirin şəxsi nümunəsi, həvəs və bilikdir. Bir daha qeyd etməliyəm ki, məktəbimizdə müəllimləri fərqli mükafatlar, qiymətləndirmələr və dəstəklərlə yaradıcı olmağa sövq etməyə çalışırıq.

F: Şagird-yönümlü öyrənmə metodu məktəbinizdə necə tətbiq olunur?

V: Bəli, məktəbimizdə şagirdlərin (uşaqların) burada olmağımızın yeganə və əsas səbəbi olduğu çox aydındır. Komandamda tez-tez deyirəm ki, təhsili direktor olmadan, məktəb binası olmadan, hətta müəllimlərsiz təsəvvür edə bilərik, lakin heç bir tədris prosesini şagirdlərsiz, uşaqsız təsəvvür edə bilmərik. Buna görə də mənim üçün və bizim üçün uşaqları öyrənməyə həvəsləndirməli, ümumiyyətlə biliklərə, təhsillərə daha yaxın olmalarına kömək etməli olduğumuz açıq bir şeydir.

F: Məktəb direktorlarının təlim proqramı nəticəsində əldə olunan bacarıq, bilik və münasibətlər hansılar idi?

V: Bu təlimdə iştirak etməyimə qədər etiraf etməliyəm, bəzi şeyləri bilmirdim. İdarəetmə orqanları tərəfindən mütəmadi olaraq təmin olunan texniki şeylərdən, təlimatlardan, rəsmi hüquqi sənədlərdən və s. barədə məlumatlı idim. Buna baxmayaraq, rəhbərlik və idarəetmə sahəsində, mənim fikrimcə bu kurslardan əvvəl biliklərim lazımi səviyyədə deyildi. Deyərdim ki, bu kurslarda mənə yeni bir şey öyrədilmədi, əksinə özümü inkişaf etdirməyim üçün bəzi istiqamətlər göstərildi. Sahəmizdə verilmiş problemlərlə əlaqədar oxumağımız üçün ədəbiyyat siyahıları verildi. Ayrıca, xüsusilə hüquq və hüquq problemləri sahəsində yeni bir terminlər verildi. Bu kursların daha bir müsbət nəticəsi, təhsil müddətində bəzi məsələlər barədə onlayn olaraq daha çox məlumat axtarmaq, bu mövzularda daha strateji düşünmək və əvvəllər diqqət etmədiyim bəzi cəhətləri üzə çıxarmaq üçün vərdişimi oyatdı.

F: Məktəb direktorları üçün təlim proqramı müəllimlərə şagird-yönümlü təlim yanaşmalarından istifadə etməkdə sizə necə kömək etdi? Zəhmət olmasa nümunələr verin.

V: Əslində, bu kurslarda şagird-yönümlü təhsil məsələlərinə o qədər də geniş toxunulmamışdı. Düzgün xatırlasam, aşağıdakı sahələri əhatə edirdik: idarəetmə, rəhbərlik, tədris planı, hüquq, maliyyə məsələləri və statistika. Ona görə deyərdim ki, təlim əsasən liderlik və idarəetmə yönümlü

idi.

F: Məktəb direktorlarının təlim proqramlarının səmərəliliyini necə qiymətləndirdiniz (1-5)? Zəhmət olmasa dərəcəni izah edin.

V: "4" verərdim. Bunun səbəbi, bütün təlimçilərin həvəsli olmadığı və həqiqətən qulaq asmağa dəyər bir şey vermədiyi. Bəziləri təlimə münasibətdə olduqca "mexaniki" və hərəkətsiz idilər. Bəzi təlimçilərin etdikləri ilə maraqlanmadığı, sadəcə danışdıqları şeylərin maraqlı və dinləyicilər üçün qulaq asmağa dəyər olub olmadığını düşünmədən sadəcə müəyyən bir müddət ərzində danışmağa çalışdığı görünürdü. Yadımdadır, bəzi təlimçilər parlaq idilər, eyni zamanda təlimçilər də vardı (adlarını demək istəməzdim) tamamilə maraqsız və həvəsli deyildilər. Həqiqi belə təlimçilər mənə yeni bir şey vermədi.

F: Gələcək məktəb direktorlarının təlim proqramlarını, xüsusən şagird-yönlü tədrisdə müəllimlərə dəstək vermək sahəsində nə tövsiyə edərdiniz?

V: Təlimin necə keçirildiyini sizə izah edirəm. Yadımdadır, səhər saat 7-də məktəbdə işimi görmək üçün məktəbə gəlirdim, sonra 14: 00-14: 30-da Bakı şəhərində təlim üçün məktəbi tərk etməli olurdum. Sessiyalar 15: 30-16: 00-da başladı və 20: 00-a qədər davam etdi. Və bu, həftədə üç dəfə baş verirdi. Düşünürəm ki, bu məşq zamanı bir çoxumuz üçün ən vacib şey iş günləri və iş vaxtı ərzində təşkil olunması idi. Müəyyən vəziyyətlərdə kursları gündəlik işimizlə birləşdirmək həqiqətən çox çətin idi. Yadımdadır, bəzi günlər axşam saat 22:00 radələrində yenidən məktəbə qayıdırdım, məktəbdə qalan işləri görməyə çalışırdım. Həqiqətən narahat idi. Düşünürəm ki, bu cür kurslar, məsələn, məktəblərdə dərslər bitdikdə, məsələn, yay vaxtı təşkil olunsa, direktor və müəllimlər vaxt və iş yükü baxımından nisbətən sərbəstdirlər. Bilirəm ki, bəzən kənd yerlərində belə kurslar keçirilir və tədris prosesi bir növ istirahət ilə birləşdirilir. Düşünürəm ki, bu da bütün prosesə bir az müsbət təsir göstərəcəkdir. Belə bir yanaşma ilə kursantlar bir-birləri ilə, habelə təlimçilərlə bir məşğələdən dərhal sonra tələsmədən və geri dönməyə tələsmədən əldə etdikləri məlumatları yerində müzakirə etmək üçün daha çox vaxta sahib ola bilərlər. İşləmək.

Üstəlik, bir və ya iki həftəlik təlim zamanı çox miqdarda məlumat vermək əvəzinə, yeni bir məlumatın bir ay müddətində, məsələn, bir seansda az olması ilə belə məlumatların qəbul edilməsi baxımından daha uyğun və təsirli olacağını düşünürəm. müddət məhdudiyətləri. İşlərimizdə dediyim kimi iclaslar 15:00-16: 00-da başladı və 20: 00-a qədər davam etdi. Lakin bu iş günləri idi və bütün kursantlar gündəlik iş günü yüklərini və məsuliyyətlərini təlimdən yeni və faydalı bir şey əldə etmək cəhdləri ilə tarazlaşdırmalı idilər.

Buna görə direktor və müəllimlərin iş yükü nisbətən az olduqda bu cür kursları yay vaxtı və ya tətillik günlərində keçirməyi məsləhət görürdüm və daha çox təlim və yeni bilik əldə etməyə yönəldə bilərik və bu cür tədbirləri bəzi istirahət tədbirləri ilə birlikdə təşkil edə bilərik.

F: Rəhbərlərin təlim proqramı nəticəsində əldə etdiyiniz hansı şəxsi qazanclar (artan məsuliyyət, özünə inam və s.) oldu?

V: Mənim üçün əsas nəticə özünə inamın artması oldu. Peşəkar təcrübəm baxımından yeni bir şey bildiyimi söyləməzdim, amma bəzi rəhbərlik və idarəetmə bacarıqlarımı inkişaf etdirə bildim. Məktəblərdə direktor və direktor müavini kimi 15 illik iş təcrübəm var. Bu səbəbdən bu kurslar mənə bənzərsiz və ya həqiqətən bilinməyən bir şey təqdim etmədi. Lakin təlim bir lider və menecer kimi özünə inamımı artırdı. Yadımdadır, ilk dəfə bu kurslara qatıldıqda bəzi hallarda bəzi təlimçilərdən daha da yaxından tanıdığımı bilmişdim.

Bilirsiniz, əvvəllər 'kifayət qədər pulunuz varsa və nəzarət orqanlarından kiminsə tərəfdarisınızsa, karyera qura bilərsiniz və heç bir kursa ehtiyacınız yoxdur' və ya bu kimi bir şey kimi geniş yayılmış stereotiplər var idi. Ancaq bu cür proqramlar hazırlanmışdır bir çoxumuz bütün prosesə münasibətimizi yenidən düşünür və bu köhnə paradıqma dəyişdirmək üçün bir az başlamışdıq. Bu cür təlim bizə anlamağa səbəb oldu ki, pulumuz olmadan, yüksək dairələrdəki təmaslarla və s. Olmadan bir çox şey edə bilərik və özümüz nail ola bilərik. Bu təlimin digər bir nəticəsi, gələcəkdə məktəb direktoru vəzifəsindən ayrılmağın mümkünlüyü barədə düşünməyə başlamışım idi. təhsil sahəsində, daha yüksək vəzifələrdə çalışmaq, təhsil sahəsində idarəetmə və idarəetmə işlərində iştirak etmək, peşə sahibi olmaq üçün getdikcə daha da inkişaf etmək. Buna görə düşünürəm ki, şəxsən mənim üçün bu kursların əsas nəticələri özünə inamın artması, mövcud bacarıqlarımın artırılması və daha çox böyüməyə, yeni hədəflər qoymağım və inkişaf etdirməyim sayəsində bunlara nail olmağımdır. bilik və təcrübə.